

активно вживають у своїх текстах слова, що спрямовані на образу особистості, від зневажливого зауваження про героя або недоброзичливих реплік щодо його національності та інших особливостей. Причиною частого появи в текстах ЗМК про «війни» чи «смерті» є суспільні події, через які пройшла Україна, відповідно які не могли оминати засоби масової комунікації.

Література:

1. Горшков Д. Мова ворожнечі: що це таке і як з цим боротися / Дмитро Горшков // Телекритика. [Електронний ресурс]. // Режим доступу: <http://www.telekritika.ua/media-etika/2008-10-06/41052>
2. Дорош М. Мова ворожнечі – нові прояви та наслідки / Марина Дорош // Медіакритика. [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://osvita.mediasapiens.ua/media_law/law/mova_vorozhnechi_novi_proyavi_ta_naslidki/
3. Конституція України від 28 червня 1996 р. [Електронний ресурс] // Режим доступу // <http://zakon.rada.gov.ua>
4. Кримінальний кодекс України від 26.04.2015. – [Електронний ресурс] // Режим доступу // <http://zakon.rada.gov.ua>
5. Кузнєцова Т. В. Аксиологічні моделі мас-медійної інформації: монографія / Т. В. Кузнєцова. – Суми: Університетська книга, 2010. – 304с.
6. Про інформацію: Закон України від 2 жовтня 1992 року. [Електронний ресурс] // Режим доступу // <http://zakon.rada.gov.ua>
7. Про телебачення і радіомовлення: Закон України від 21 грудня 1993 року. [Електронний ресурс] // Режим доступу // <http://zakon.rada.gov.ua>
8. Рекомендація 97(20) Комітету міністрів Ради Європи державам-учасникам з питань «розпалювання ненависті» від 30.10.1997 року. [Електронний ресурс] // Режим доступу // <http://zakon.rada.gov.ua>
9. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. [Електронний ресурс] // Режим доступу // <http://zakon.rada.gov.ua>

Івченко Ю.

(наук. кер. – доц. Пивоварська К.Б.)

*студентка V курсу природничого факультету
Полтавського національного педагогічного
університету імені В. Г. Короленка*

НОВИЙ ОСВІТНІЙ ДЕРЖАВНИЙ СТАНДАРТ БАЗОВОЇ І ПОВНОЇ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ЯК ПРАВОВА ОСНОВА ФОРМУВАННЯ В УЧНІВ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ

Українська школа, як зазначено в нормативних освітніх документах, розбудовується на засадах особистісно зорієнтованого, компетентнісного і діяльнісного підходів. Так, перехід, починаючи із 2013 року, на нові

програми [2] і підручники з математики відповідно до нового освітнього Державного стандарту [1] істотно змінює акценти в побудові змісту й організації процесу навчання математики: в основу покладено компетентнісний підхід, відповідно до якого кінцевим результатом навчання предмета є сформовані в учнів певні компетентності.

Стандарт освіти – це система основних показників, що є складовими державної норми освіченості. Освітній стандарт відображає суспільний ідеал, враховує можливість реальної особистості та системи освіти щодо досягнення цього ідеалу.

Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти – це зведення норм і положень, що визначають державні вимоги до освіченості учнів і випускників шкіл на рівні початкової, базової і повної загальної середньої освіти та гарантії держави у її досягненні.

Основною особливістю нового Державного стандарту є орієнтація вимог до рівня підготовки випускників на досягнення компетентностей. Особливо це важливо на уроках математики, оскільки нинішній шкільний курс математики критично мало містить прикладного матеріалу, який сприяв би формуванню практичних знань, умінь і навичок школярів, що становить основу їх компетентностей.

У контексті нашого дослідження під поняттям «компетентнісний підхід» розуміємо спрямованість навчально-виховного процесу на досягнення результатів, якими є ієрархічно підпорядковані ключові, загальнопредметні і предметні (галузеві) компетентності; «компетентність» – набута в процесі навчання інтегрована здатність учня, що складається із знань, умінь, досвіду, цінностей і ставлення, що можуть цілісно реалізовуватися на практиці [1].

Ключові компетентності базуються на властивостях особистості і проявляються у певних способах поведінки, які спираються на психологічні функції людини, включають широкий практичний контекст, мають високий ступінь універсальності [3, с. 11].

Як зазначено у Державному стандарті, мета освітньої галузі «Математика» полягає у наступному:

— формування в учнів математичної компетентності на рівні, достатньому для забезпечення життєдіяльності в сучасному світі, успішного оволодіння знаннями з інших освітніх галузей у процесі шкільного навчання, забезпечення;

- інтелектуального розвитку учнів, розвитку їх уваги, пам'яті, логіки;
- культури мислення та інтуїції.

Завдання освітньої галузі:

- розкриття ролі та можливостей математики у пізнанні та описанні реальних процесів і явищ дійсності, забезпечення усвідомлення математики як універсальної мови природничих наук та органічної складової загальної людської культури;

- розвиток логічного, критичного і творчого мислення учнів, здатності чітко та аргументовано формувати і висловлювати свої судження;

- забезпечення оволодіння учнями математичною мовою, розуміння ними математичної символіки, математичних формул і моделей як таких, що дають змогу описувати загальні властивості об'єктів, процесів та явищ;
- формування здатності логічно обгрунтовувати та доводити математичні твердження, застосовувати математичні методи у процесі розв'язування навчальних і практичних задач, використовувати математичні знання і вміння під час вивчення інших навчальних предметів;
- розвиток умінь працювати з підручником, опрацьовувати математичні тексти, шукати і використовувати додаткову навчальну інформацію, критично оцінювати здобуту інформацію та її джерела, виокремлювати головне, аналізувати, робити висновки, використовувати отриману інформацію в особистому житті;
- формування здатності оцінювати правильність і раціональність розв'язання математичних задач, обгрунтовувати твердження, розпізнавати логічно некоректні міркування, приймати рішення в умовах неповної, надлишкової, точної та ймовірнісної інформації

Позитивними ознаками Стандарту є те, що в ньому передбачено наступність змісту семи освітніх галузей Державного стандарту початкової загальної освіти: «Мови і літератури», «Суспільствознавство», «Мистецтво», «Математика», «Природознавство», «Технології», «Здоров'я і фізична культура»; задекларовано перехід до компетентісного підходу формування змісту освіти та особистісно зорієнтованого навчального процесу; збережено чітке структурування, закладене в чинному Державному стандарті базової та повної загальної середньої освіти, а саме: розділ «Загальні положення» складає цільовий блок, що визначає мету і завдання Державного стандарту в цілому та окремих його освітніх галузей; дається тлумачення головних вживаних у документі понять; удосконалено Базовий навчальний план.

Стандарт складається з обов'язкового змісту освіти певної галузі знань та державних вимог до рівня загальноосвітньої підготовки учнів.

Розділ «Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів» орієнтує освіту на формування способів навчальної, пізнавальної, комунікативної, практичної діяльності.

У Стандарті Базовим навчальним планом для старшої школи передбачено обов'язковий для вивчення зміст освітніх галузей та час на інтегровані курси за вибором загальноосвітніх навчальних закладів відповідно до загальної кількості годин, передбачених для кожної галузі.

Реалізація стандарту потребує змін у діяльності вчителя, виконання нових функцій у процесі професійно-педагогічної роботи в сучасній школі:

— функції сприяння навчанню учнів (створення умов для прояву самостійності, творчості, відповідальності учня в освітньому процесі та формування у нього мотивації безперервної освіти);

— функції проектування (проектування спільно з учнем індивідуального освітнього маршруту);

— управлінської функції (координації діяльності суб'єктів освітнього процесу)

Однією з вимог компетентнісного підходу до навчання математики є її прикладна і практична спрямованість. У свою чергу, у змісті переважної більшості програмних тем з курсу математики 5-6 класів досить легко виявляється їх потенційна практично-прикладна значущість, що, відповідно, може бути спроектовано на контекстні задачні ситуації. Ґрунтовний аналіз Державного стандарту освіти у поєднанні з аналізом програми та підручників із математики, відповідного календарно-тематичного планування, бесіди та анкетування вчителів і учнів дозволяють нам виділити теми, на базі яких, на нашу думку, доцільно було б розробляти і використовувати практичні роботи.

Література:

1. Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти: Постанова Кабінет Міністрів України від 23.11.2011 р. Ред. від 21.08.2013 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua/laws/show/1392-2011-%D0%BF>

2. Навчальна програма для учнів 5-9 класів ЗНЗ [Електронний ресурс] / [М. І. Бурда, Г. В. Апостолюк, В. Г. Бевз та ін.] – Режим доступу до ресурсу : <http://www.mon.gov.ua/ua/often-requested/educational-programs/>.

3. Солодченко Л.І. Розвиток життєвих компетентностей на уроках математики / Л.І. Солодченко. – Х. : Ранок, 2011. – 124 с.

Чупик А.

(наук. кер. – доц. Пивоварська К.Б.)

*маістрантка природничого факультету
Полтавського національного педагогічного
університету імені В. Г. Короленка*

ПРАВА ТА ОBOB'ЯЗКИ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Освіта сьогодні відіграє важливу роль у житті людини. Законами України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», Конституцією України, Кодексом законів про працю України та іншими нормативно-правовими актами визначається правовий статус вчителів, педагогічних працівників, якій включає їх права та обов'язки та гарантії діяльності.

Кожний компетентний педагогічний працівник повинен знати свої права та обов'язки, щоб уникнути конфліктних ситуацій та дотримуватись виконання закону.

В Законі України «Про освіту» зазначається: «Педагогічною діяльністю можуть займатися особи з високими моральними якостями, які мають